

GENEL MERKEZ GENÇLİK KOLLARI
GENÇLİK POLİTİKALARI BAŞKANLIĞI

KYK YURTLARI RAPORU

GENÇSAADET

ÜLKEMİZDEKİ KYK YURTLARINA GENEL BİR BAKIŞ

1) GİRİŞ

A) YASAL ÇERÇEVEDE KYK YURTLARI

Anayasa'nın "Konut Hakkı" başlıklı 57. maddesi, "Devlet, şehirlerin özelliklerini ve çevre şartlarını gözetken bir planlama çerçevesinde, konut ihtiyacını karşılayacak tedbirleri alır, ayrıca toplu konut teşebbüslerini destekler." ibaresi ile nitelikli barınma hakkının devlet tarafından korunması ve sağlanması gerektiğini belirtir. Barınma hakkı, Türkiye'nin kurucu üyelerinden olduğu Birleşmiş Milletler tarafından yayımlanan İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin 25. maddesinde "Herkesin, gerek kendisi gerek ailesi için yiyecek, giyim, konut, tıbbi bakım ve gerekli sosyal hizmetler de dahil olmak üzere, sağlık ve refahını sağlayacak uygun bir yaşam düzeyine ve işsizlik, hastalık, sakatlık, dulluk, yaşlılık veya geçim olanaklarından kendi iradesi dışında yoksun bırakılmayacağına güvenliğe hakkı vardır." ibaresi ile güvence altına alınmıştır.

Yine Anayasamızın 2 ve 60'ncü maddelerine göre Türkiye Cumhuriyeti Sosyal bir hukuk devletidir. Sosyal hukuk devleti ise güçsüzleri güçlüler karşısında koruyarak gerçek eşitliği yani, sosyal adaleti ve toplumsal dengeyi sağlamakla yükümlü devlet demektir. Sosyal devlet, "devletin sosyal adaleti ve sosyal barışı sağlamak adına ekonomik ve sosyal hayata aktif müdahalesini gerekli ve meşru gören", "herkese insan onuruna yaraşır asgari bir hayat seviyesi" sağlamayı şiar edinen bir anlayıştır (Özbudun, 2003: 140, 148). Sosyal devlet anlayışı gereğince devlet; öğrencilerin farklı ihtiyaçlarına yönelik imkanlar sunmakta, kolaylık sağlamaktadır. Bu ihtiyaçların en temeli ise hiç şüphesiz barınma ihtiyacı, öğrenci yurtlarıdır.

B) KYK YURTLARININ MİSYONU

Bu kapsamda Türkiye'de özellikle yüksek öğrenimde Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğü; Cumhuriyetin ilanından sonra barınmaya yönelik hizmetlerin oluşturulmasında başından beri sorumlu olan ve 1961 Anayasası'nın

50'ncü maddesinde "Devlet maddi imkânlardan yoksun başarılı öğrencilerin en yüksek öğrenim derecelerine kadar çıkmalarını sağlamak amacıyla burslar ve başka yollarla gerekli yardımları yapar" hükmü gereği 22 Ağustos 1961 tarihinde yürürlüğe giren 351 sayılı Kanun ile kurulan yegane kamu kurumumuzdur.

Bu kapsamda Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğü bugün Türkiye'nin dört bir tarafında öğrenci yurtları inşa eden devlet kurumumuzdur. 2024 yılı sonuna gelindiğinde her yüz öğrenciden sadece 10'unun Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğü (KYK) yurtlarında kalabildiği görülmektedir. Oransal olarak az gözüksede öğrenci sayısının fazlalığından dolayı aslında yüksek miktarda öğrenci KYK yurtlarında kalmaktadır. 2024 verilerine göre KYK yurtlarında kalan öğrenci sayısı 2024-2025 eğitim öğretim yılında 987 bin olarak tespit edilmiştir ve her sene gerçekleşen artış oranıyla önümüzdeki yıl bu sayının 1 milyonu geçeceği tahmin edilmektedir. Gençlik Spor Bakanlığı verilerine göre ülkemizde 81 ilde toplam 857 aktif yurt binası bulunmaktadır. Bu sebeple çokluğu ile KYK Yurtları, yaşanan ve yaşanabilecek sorunlarla hem bu 1 milyona yakın öğrenciyi ve yüzbinlerce aileyi ilgilendiren önemli kamusal alanlardır.

Böylesi çok genci etkileyen Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğü'nün yurtlarında yaşanan problemler ise günden güne artmaktadır. Özellikle öğrencilerin barınma ihtiyacına yönelik hazırlıklar dikkate alınmadan her ile üniversite ve yeni bölümlerin açılması, zaten zorda olan öğrencilerin barınma sorununu giderek derinleştirmektedir. Yine ülkemizde yaşanan enflasyon ve hayat pahalılığı en çok ailesinden uzakta yaşayan ve kazancı olmayan öğrencileri vurmaktadır; bu durum sadece ekonomik değil sosyal anlamda da ciddi problemlere sebebiyet vermektedir. Kimi öğrenciler barınma ihtiyacını hızlıca halledebilmek için girmek istemeyeceği ortamlarda, çeşitli grupların ve oluşumların tekinsiz yurtlarında veya istemediği arkadaş gruplarıyla ve kalabalık öğrenci evlerinde kalmayı çözüm olarak bulmaktadır.

Gerek yurtlara gerek genel olarak barınma ihtiyacına dair yaşanan sorunlar günbegün artmakta ve sık sık haberlere de konu olmaktadır. Ayrıca İstanbul ve Ankara gibi büyükşehirlerimizde kira miktarlarının ucu görünemez hâllere geldiği illerde KYK yurtlarının ve barınma politikalarının doğru yönetilmesi ve

sorunların ivedilikle çözülmesi hem öğrencilerin ve ailelerin iktisadî olarak zorlanmamaları hem toplum nezdinde içtimaî sorunların minimize edilmesi hem de gençlerin eğitimlerine azami oranda odaklanmaları açısından mühimdir. Buna rağmen ülkemizde eğitimde yaşanan ve yapısal hale gelen sorunlar ise yer yer göz ardı edilmekte, maalesef derinleşmektedir.

Bizler de Saadet Partisi Genel Merkez Gençlik Kolları Gençlik Politikaları Başkanlığı olarak bir milyona yakın öğrenciyi ve binlerce aileyi ilgilendiren KYK yurtlarımızda yaşanan sıkıntıları ele alarak kamuoyunun dikkatine sunmak istedik. Saygılarımızla;

2) MEVCUT DURUM

Öncelikle Türkiye'de KYK Yurtları; 81 il ve 347 farklı ilçede bulunan ve niceliği itibarıyla üniversiteli öğrencilerin en yüksek kapasite ile öğrenci misafir eden kurumu konumundadır. Gençlik ve Spor Bakanlığı verilerine ülke çapında Kıbrıs dahil olmak üzere 850'nin üstünde aktif yurt bulunmaktadır. Bu yönüyle üniversiteli öğrencilerin en önemli ve güvenli seçeneği olan KYK yurtları ise maalesef yaşanan sıkıntılarla anılan ve tercih edenler aslında ekonomik sebeplerle bir tercih değil zaruret ile kaldığı yurtlar haline gelmektedir. Saadet Partisi olarak elbette ki her yurtta birçok problemin olabileceğini ve bunların genel değerlendirmelere konu edilmemesi gerektiği kanaatindeyiz. Ancak genel bir değerlendirme yapıldığında dahi KYK yurtlarımızda genel birçok problemin olduğu görülmektedir. Sayıştay raporlarına dahi yansıyan bu problemleri kamuoyunun dikkatine sunuyoruz.

A) UZAKLARDA BİR YERDE: ŞEHRE UZAK YURTLAR

KYK Yurtları ile ilgili tespit edilen genel problemlerden bir tanesi yurtların şehir merkezine uzak yerlere kurulmasıdır. **Üniversiteye uzak yerlere KYK Yurtlarının inşa edilmesi maalesef öğrencilerin sorunlarının başında gelmektedir.** KYK Yurtlarının üniversite ve hatta şehir merkezinden uzaklara inşa edilmesi kimi zaman Sosyal-Ekonomik gerekçelerle bilinçli tercih edilse de bu uzak konumlar, öğrencilerin üniversitelere ulaşımını zorlaştırmaktadır. Uzak mesafeler, günlük yaşamı etkilemekte ve öğrencilere ek ulaşım maliyeti getirmektedir. Bu

sebeple yurtların konumları, öğrencilerin gün içinde daha fazla zamanlarını ulaşımaya ayırmalarına neden olmakta; bu durum ise öğrencilerin ders çalışma, sosyal etkinliklere katılma ve kişisel gelişimleri için önemli olan diğer faaliyetlere zaman ayırmalarını zorlaştırmaktadır. Öğrenciler bu sebeple kampüs topluluğundan uzaklaşmakta, bu durum ise sosyal etkileşim ve kampüs yaşamının bir parçası olma fırsatlarını azaltmaktadır. Uzak yurtlarda kalan öğrenciler, kampüs ve şehir içindeki etkinliklerden ve sosyal gruplardan uzaklaşarak izole bir öğrencilik yaşamaktadırlar. Üniversitelere uzak yurtların inşa edilmesi, yerel ekonomiye olan katkıyı azaltmakta; Kampüs yakınında bulunan işletmeler ve hizmetler, öğrencilerin azalmasıyla olumsuz etkilenebilmektedir. Ayrıca yurtların konumu, güvenlik sorunlarına sebebiyet vermekte, başıboş köpek sorunu gibi sorunlarla öğrencileri karşı karşıya getirmektedir.

Tüm bu problemler, öğrencilerin eğitim deneyimini olumsuz etkileyebilmekte ve birçok öğrencinin kampüs yaşamının sunduğu avantajlardan mahrum kalmasına neden olmaktadır. Özellikle büyükşehirlerde kimi zaman öğrencilere farklı üniversite kampüsüne yakın olan yurtlar çıkmakta, bu da yapılan yurt inşaatından değil tamamen planlama eksikliğinden kaynaklı olarak öğrencilerin ulaşım için zaman ve para kaybına uğratmaktadır.

B) FİZİKSEL YETERSİZLİKLER: YURT OLARAK İNŞA EDİLMEYEN YAPILAR

KYK Yurtlarındaki fiziksel yetersizlikler de önemli ve fakat ekonomik gerekçelerle yaygınlaşan bir diğer sorunumuzdur. **Özellikle planlama olmadan açılan yeni üniversiteler barınma ihtiyacı doğurmakta; bu ise hızlıca yurt inşası ya da başka amaçla inşa edilen binaların yurtlara dönüştürülmesine sebep olmaktadır.** Bu durum ise maalesef yüzlerce hatta binlerce öğrenciye ev sahipliği yapan komplekslerde öğrencilerin farklı yetersizliklerle karşı karşıya kalmasına sebebiyet vermektedir. Özellikle su tesisatı, elektrik tesisatı, ısıtma ve soğutma sistemleri gibi temel altyapı unsurlarındaki problemler, öğrencilerin günlük yaşamını olumsuz etkilemektedir. Yine sonradan çevrilen binalardaki yangın güvenliği önlemleri, acil çıkış yolları ve yangın söndürme sistemleri gibi bina güvenliği unsurlarındaki eksiklikler, öğrencilerin güvenliğini tehlikeye atmaktadır. Özel-

likle Sayıştay raporlarına konu olan ve mevzuatta aranan standartları sağlamayan taşınmazların kiralanması yoluyla yurda çevrilmesi bu gibi problemler doğururken; bu gibi yapıların sayılarının her geçen gün arttığını gözlemlemekteyiz. Bu ise devlete emanet edilen öğrencilerin can güvenliğini tehlikeye sokmaktadır. Can tehlikesinin en önemli örneklerini yurt olarak inşa edilmemiş yapıların asansörlerinde görmekteyiz.

Ayrıca Yurt olarak inşa edilse dahi farklı fiziksel yetersizlikler de mevcut. Örneğin KYK yurtlarında ciddi hırsızlık olayları olmakta; bu hususta teknik ekipman (Kamera vb.) imkanlarının özellikle taşrada yeterli olmamasından dolayı öğrenciler güvensiz ortamlarda barınmaktadırlar. Yetersiz veya hasar görmüş yatak, masa, sandalye gibi mobilya eksiklikleri, öğrencilerin konforunu düşürmekte; birçok yurttaki öğrencileri kendi imkanlarıyla güçlkle çözüm bulmaya itmektedir. Yurt binalarının temizlik ve bakımı düzenli olarak yapılmaması oldukça yaygın bir şikayet olup bu durum maalesef öğrencilerin sağlığı ve yaşam kalitesini olumsuz etkilemektedir.

Özellikle günümüzde öğrenciler için internet erişimi oldukça önemlidir. Yurt binalarında güçlü bir Wi-Fi altyapısı sağlanmaması öğrencilerin uzaktan eğitim ve ders çalışma, online aktiviteler gibi konularda konusunda sıkıntı yaşamalarına sebep olmaktadır.

Hükümetin bu yönde birçok seçim vaadi olduğu da göz önünde bulundurulduğunda öğrencilerimizin bu hususlarda çok daha güçlendirilmiş internet erişimlerine kavuşması gerektiği görülmektedir.

Yine yurt binalarının engellilere uygun olmaması, engelli öğrencilerin binalara erişimini ve konforunu sınırlamaktadır Her ne kadar mevzuatta bu meselenin standardizasyonu yapılmışsa da birçok yurdumuz fiziksel niteliklere sahip olmadığından engellilere uygun imkanlara da sahip olamamakta ve bu durumda engelli öğrencilerin tabiatları gereği eğitim imkanlarından direk faydalanamamasına sebebiyet vermektedir.

2020 yılında Sayıştay tarafından denetlenen Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğü'nün, Deprem Yönetmeliği'ne aykırı ve yangın söndürme sistemleri olmayan binaları yurt olarak kiraladığını raporlamıştır. Bakanlığın bu husustaki mevzuatında; Bina ile ilgili bütün plan ve projelerinin olup olmadığı, Binanın ısı, sıhhi, asansör gibi bütün demirbaş tesisatının çalışır vaziyette olup olmadığı, Binaların yürürlükteki Deprem Yönetmeliğine uygunluğu, Binada kullanım amacına uygun kalorifer veya klima, sıcak su, elektrik vb. altyapı tesisatı bulunacağı, tesisatı mevcut ise tesisatın ve cihazların faal olup olmadığının kontrol edileceği, tesisatı mevcut değil ise gerçekleştirilmesine ait

projesi olacağı, T.C. Sayıştay Başkanlığı Gençlik ve Spor Bakanlığı 2018 Yılı Sayıştay Düzenlilik Denetim Raporu 30 bina teslim alınmadan önce bu projeye göre tesisata işlerlik kazandırılacağına bina sahibi tarafından taahhüt edileceği, Yurt için müstakil bina girişi bulunacağı, Binada yangın merdiveni ve yangın ihbar sistemi bulunacağı veya teslim alınmadan önce yaptırılacağına taahhüt ettirileceği, Yurt binalarında öğrencilerin barınma dışında diğer ihtiyaçlarının karşılanması için okuma salonu, wc, banyo, duş, pisuvar, lavabo, revir, idari bölüm, depo, arşiv bölümü, lokanta kantin, bulaşık yıkama yeri, mutfak, yemekhane gibi yeterli alanların bulunması ile bina içerisinde, müştemilatında ve bahçesinde sosyal ve sportif faaliyetlerin yapılabileceği müsait alanların olması, Kiralanan binalarda tespit edilen eksikliklerin, belirlenecek süre içerisinde mal sahibi tarafından tamamlanacağı, tamamlanmaması halinde her geçen gün için bir güne tekabül eden kira bedeli kadar günlük ceza uygulanacağı" hüküm altına alınmıştır. Oysaki uygulamada bu hususlara dikkat edilmemekte ve maalesef fiziksel olarak yetersiz imkanlara sahip binalarda barınma hizmeti verilmektedir. Bakanlık mevzuatında aran bu kriterlere sahip birçok KYK yurdu mevcut olup bu hususta gerekli değişiklikler sayıştay raporlarına rağmen yapılmamaktadır.

Ayrıca 2019 yılı sayıştay raporunda; "Konut tipi binalarda; yangına yönelik yağmurlama sistemi, otomatik yangın algılama sistemi, durum aydınlatma sistemi, yangına dayanıklı kapı imalatı ve mutfak

dağlumbazlarında söndürme sisteminin bir kısmı ya da tamamı bulunmamaktadır. Asansörler konut tipi olarak imal edildiğinden, planlanandan daha yoğun kullanılmaları sürekli arıza vermelerine neden olmaktadır. Bu arızalar kullanımdan kaynaklandığı için bakım ve onarım giderleri Bakanlık tarafından karşılanmaktadır. Alt yapı tesisatları yoğun kullanıma uygun değildir. Su deposu, sıhhi tesisat, jeneratör sistemi ve ısıtma sistemleri kapasitelerinin üzerinde çalıştığından, yetersiz kalmakta veya arıza yapmaktadır. Mal sahipleri taahhüt ettikleri halde kapasite ve güç iyileştirmelerini yapmamaktadır. Engelli odası, lavabosu ve tuvaleti yeterli sayıda ya da hiç bulunmamaktadır. Binalarda mutfak ve yemekhane bölümleri olmadığından, binanın depo veya bodrum bölümleri bu maksatla kullanılmaktadır. Bu alanlar gerekli fiziki koşulları sağlamadığından, Ramazan ayı gibi yoğun dönemlerde açık alanlara çadır kurulmaktadır. Binalar daire tipi bölümlerden oluşmaktadır. Daireler ortalama bir aileye göre tasarlandığından, öğrenciler için yeterli lavabo, tuvalet ve çalışma alanı bulunmamaktadır. Öğrencilerin ortak kullanımına yönelik yeterli sayıda faaliyet odası bulunmamaktadır. Bina girişleri ile koridor genişlikleri istenen asgari şartları taşımamaktadır." Şeklinde rapor tanzim edilmiştir.

Görüldüğü üzere KYK'ya ait binalar, yurt binası olarak kullanılabilmesi için gerekli niteliklere sahip değildir. Söz konusu binaların imar, plan, proje, inşaat ve iskân süreçleri binaların konut ya da işyeri olarak kullanımına uygun gerçekleşmiştir. Binalarda esaslı

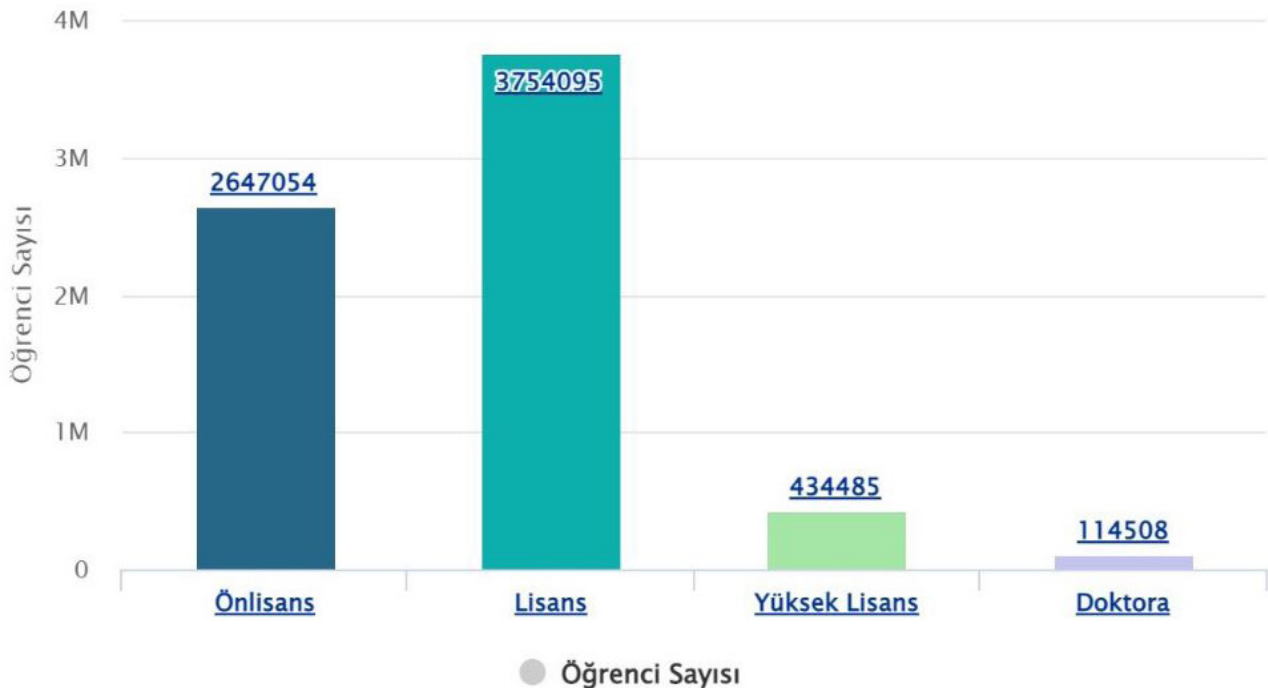
tadilatlarla bile düzeltilemeyecek, taşıyıcı sistem ve betonarme yapı farklılıkları bulunmaktadır. Kaldı ki, bu binalarda kullanımın gerektirdiği basit nitelikteki değişiklikler dahi halen yapılmamıştır. Dolayısıyla, yüksek maliyet ve uzun süre gerektiren tadilatların yapılamayacağı ortadadır. Bu koşullarda, olağanüstü durumlarda yapılanlar da dahil, konut ve işyeri niteliğinde olduğu halde yurt binası olarak kiralanmış binaların kullanılmaya devam edilmesinin yol açabileceği telafisi imkansız zararlar da dikkate alınarak, hizmetin sürekliliğini aksatmamak ve bu binalara ilişkin sözleşmelerin sonlandırılması ve yeni yapılacak kiralamalarda söz konusu hususların dikkate alınmasında zorunluluk bulunduğu değerlendirilmektedir. Yurtlarımızdaki tüm bu fiziksel yetersizlikler ise öğrencilerin kendi başlarına çözemeyeceği kadar büyük ve önemli problemler olarak karşımıza çıkmaktadır.

Ez cümle fiziksel eksikleri özetlemek gerekirse; odalarda barınan öğrenci sayısının fazlalığı, Çalışma salonlarının yetersizliği, Ranzalı yatakların bulunması, Sosyal ve sportif tesislerin yetersizliği, Odalardaki dolapların küçük ve yetersiz olması, İnternet hızının çok düşük ve kesintilerin çok olması fiziksel şartlara dair genel şikâyet konularıdır. Bu tür eksiklikler, öğrencilerin yaşam kalitesini etkilemekte ve KYK yurtlarının daha iyi bir hizmet sunabilmesi için dikkate alınması gereken konulardır.

C) KÖTÜ BESLENME KOŞULLARI

Günümüzde KYK yurtlarındaki en yaygın şikâyet hiç şüphesiz yemek hususudur. Yemeklerde yaşanan problemler öğrenciler için büyük sorunlardan birisidir. Özellikle KYK yurtlarındaki yemek hazırlama ve servisinde çalışan personelin yeterli hijyen eğitimi almamış olması, hijyen standartlarını düşürmektedir. Yine mutfak ekipmanlarının yeterince temizlenmemesi, yüzeylerin düzenli olarak dezenfekte edilmemesi hijyen sorunlarına neden olmaktadır. Bu konuda bakanlığa mecliste verilen soru önergelerinde ve yine CİMER üzerinden yapılan şikâyetlerde gerekli denetimin yapıldığı ve problemin olmadığı şeklinde cevap verilse de gerçekte durumun tam tersi olduğu açıktır. Öğrencilerin sıklıkla yaptığı sosyal medya paylaşımlarında bu durumun spesifik bir bölgeye has olmadığı da görülmektedir. Gıdaların uygun koşullarda saklanmaması, sıcaklık kontrollerinin yetersiz olması veya son kullanma tarihine dikkat edilmemesi, gıda güvenliği risklerini arttırmaktadır. Özellikle gıda güvenliğinin gittikçe arttığı pandemi sonrası dünyada bu önlemler artırılmalıdır. Kullanılan hammadde ve malzemelerin kalitesiz olması veya sağlık standartlarına uygun olmaması hijyen problemlerine sebep olmaktadır. KYK yurtlarının yemekhanelerinin düzenli olarak denetlenmesi veya temizlik standartlarına uyulmaması, hij-

2022-2023 Yükseköğretim İstatistikleri

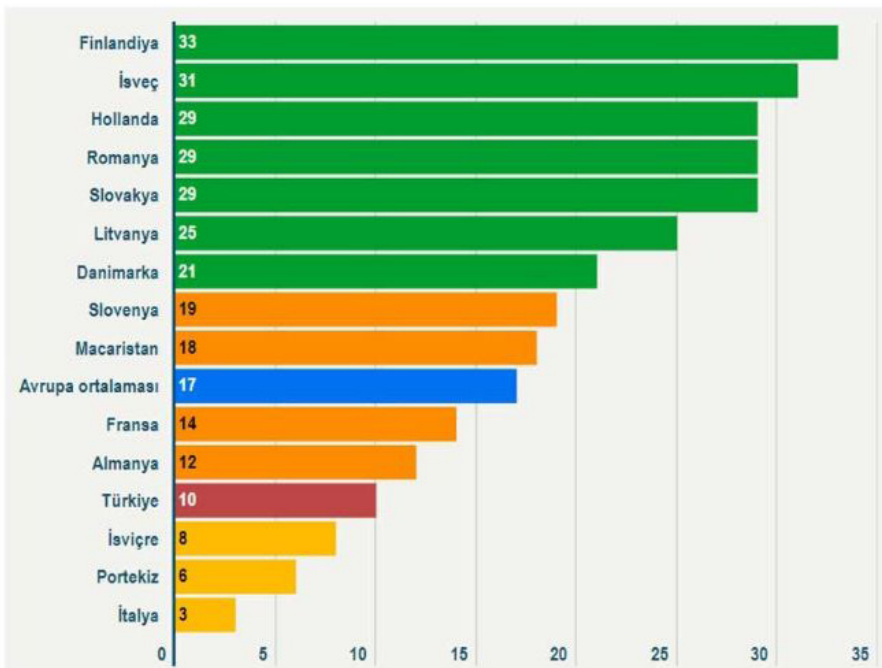
yen konusunda sorunlara yol açmaktadır. Büyük bir öğrenci kitlesine hizmet veren KYK yurtları, yoğun taleple karşılaşmaktadır. Yoğun talep durumlarında, mutfak ve servis personeli üzerindeki baskı artabileceğinden, bu da hijyen standartlarını düşürmektedir. Bu sebeple KYK yurtlarındaki personel istihdamı yeniden planlanmalı; bu husus il müdürlükleri vasıtasıyla ele alınmalıdır. Yine beslenme yardımlarının günün tüm saatlerinde kullanılamaması, İkinci öğretim öğrencilerin okuldan geç gelmeleri nedeniyle yemek kuponlarını kullanamamaları, Yaz aylarında yemek yardımlarının kullanılamaması, Lokanta ve kantin personelinin kaba davranışları, Et yemekleri başta olmak üzere yemek gramajlarının azlığı, Yemeklerin soğuk olması, Yemekhanelerde oluşan uzun yemek kuyrukları bu konudaki diğer rahatsızlıklardandır.

D) KAPASİTEDEKİ BÖLGESEL YETERSİZLİK

KYK Yurtlarındaki kapasitenin bölgesel olarak yetersiz olması da diğer bir sorumuzdur. OECD (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü) verilerine göre geçtiğimiz yılın birinci çeyreğinde, Nominal Konut Fiyatları Endeksi sıralamasında Türkiye 957 puanla 47 ülke arasında birinci olmuştur. Sıralamada Türkiye'ye en yakın ülke 259 puan ile Macaristan'dır;

ki OECD ülkelerinin Nominal Konut Fiyatları Endeksi ortalaması ise 171 puandır. 2023 yılının üçüncü çeyreğinde ise, kira fiyatlarının değişimi incelendiğinde Türkiye'nin 43 ülke arasında 397 puanla yine birinci olduğu görülmektedir. Görüldüğü üzere ülkemizde kira fiyatlarında ciddi artışlar yaşanmakta; bu ise istatistiklere yansımış durumdadır. Bu artışlar devletin sağlamış olduğu yurtların değerini daha da çok arttırmaktadır. Şüphesiz herhangi bir gelire sahip olmayan öğrenciler için en önemli barınma imkanı devletin yurtları olmaktadır. Bu kapsamda Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın açıkladığı 2024 başı verilerine göre Türkiye'de KYK yurtlarının kapasitesi 900'binin biraz üzerindedir. Buna karşın ülkemizde 8 milyon 297 bin üniversite öğrencisi bulunmaktadır. Öncelikle bu öğrencilerden 3 milyonun üzerinde bir kısmı açık öğretim fakültelerinde eğitim gördüğünden uzaktan eğitim aldığı vurgulanmalıdır. Bu yönüyle aslında örgün öğretime devam eden öğrencilerin %20'sinden fazlası KYK yurtlarında kalabilmektedir. Gençlik ve Spor Bakanlığının 2024 verilerine göre Bakanlık yurtlarına başvuru yapanların %92'si başvuruda yerleştirildi. Bu oran ise aslında yurtlarımızın tam kapasite ile faaliyet göstermediğini gösterse de; özellikle büyükşehirlerde tam doluluk oranına ulaşan yurtlar, kira fiyatlarının yüksek olduğu şehirlerde barınma sorununu devam ettirmektedir.

Avrupa'da öğrenci yurtlarında kalan lisans ve lisans üstü gençlerin oranı

Burada Türkiye de ki hayat pahalılığı göz önünde bulundurulduğunda ciddi bir barınma krizinin mevcut olduğunun kabul edilmelidir.

Elbette iktidar son dönemde inşa edilen yurtların çokluğuyla övünse de her geçen yılda artan öğrenci nüfusu ve özellikle büyükşehirlerdeki eksik planlamalar; kapasitenin açıkça yetersiz olduğunu ortaya koymaktadır. Kapasitenin yetersizliği aynı zamanda; Mali Zorluklara sebebiyet vermekte, Öğrenci yurtlarının az olması, öğrencilerin özel konaklama seçeneklerine yönelmelerine neden olmaktadır. Bu durum ise, büyükşehirlerde öğrencilerin daha yüksek kira ve yaşam maliyetleriyle karşılaşmalarına yol açmaktadır. Öğrenciler eğitim ve barınma masraflarını karşılayamadığı için çalışmak, okulu bırakmak veya dondurmak zorunda kalmaktadır; buna rağmen yükseköğretim kurumları bütçesinde gerekli artış görülmemektedir.

Konaklama sorunları, öğrenciler üzerinde stres oluşturmakta; Bu ise akademik performanslarını ve genel öğrenci yaşam kalitelerini etkilemektedir. Öğrencilerimizin bu problemlerin üstünden kendilerinin gelmelerini sağlamak öğrencinin odağının eğitimine değil bu problemlerin çözümüne yöneltilmektedir. Bu sorunların üstesinden gelmek için KYK ve diğer paydaşlar arasında iş birliği yaparak yurt kapasitesini son yıllarda olduğu gibi büyükşehirlerde artırmaya yönelik çözümler bulunması önemlidir. Ayrıca, özel sektörün de konaklama ihtiyacını karşılamak için daha fazla yatırım yapması gerekebilir. Bu ise devletin planlaması gereken bir olgudur.

E) ÜCRETLERDEKİ ADALETSİZLİKLER

Yurt ücretlerinin adil olmaması da ekonomik sıkıntılarla boğuşan öğrenciler için büyük bir sorundur. Türkiye'deki KYK yurtları, 6 tipe ayrılıyor. Bu ayrım; kalan kişi sayısı, oda büyüklüğü, tuvalet ve banyo gibi özelliklere göre değişiyor. Tipler ve 2024-2025 fiyatları ise şu şekildedir;

1.Tip KYK Yurtları	517 TL
2.Tip KYK Yurtları	607 TL
3.Tip KYK Yurtları	607 TL
4.Tip KYK Yurtları	720 TL
5.Tip KYK Yurtları	765 TL
6.Tip KYK Yurtları	855 TL

Genele baktığımız zaman tüm bu yurt tiplerinde yurt odaları 4-5-6-8 kişilik olarak değişmektedir. Bu ücretler verilen Kredi ve Burs Desteğine kıyasla makul gözükse de burada misafir öğrenci ile asil öğrenciye sunulan imkanların aynı olmaması öğrencilerin mağduriyetine sebebiyet vermektedir. Bu kapsamda KYK yurtlarında misafir öğrenci olarak kalan öğrenciler asil olarak kalan öğrenciler ile aynı ödemeleri yapıyor olsa da (depozito dahil) yurdun başta yemek olmak üzere İnternet vb. imkanlarından yararlanamamaktadır. Yemek hususunda ise kahvaltıya 55 TL akşam yemeğine 110 TL ekstra ödeme yapması gerekmektedir. 2022 yılı itibarıyla KYK yurtlarında tek tip yemek uygulamasına geçildiğinden sonra ortaya çıkan bu sorun yan yana kalan öğrenciler arasında ciddi olumsuzluklar doğurmaktadır.

F) BAŞIBOŞ YURLAR

Yurtlardaki eğitim ve sosyal destek imkanlarının eksik olması da öğrencilerimizin sorunlarından birisidir. Eğitimlerin genel olarak öğrencilerin taleplerine uygun olmaması, eğitimlerin sertifikalandırılmaması, eğitimlerin zamanlamalarının sınav haftalarını dikkate alarak düzenlenmeyişi, bu başlık altında ifade edilebilir. Öğrencilerin yalnızca barınma ihtiyacını değil, sosyal ve kültürel anlamda dolgun bir öğretim hayatı geçirmesi noktasında en temel mekan sağlayan KYK'lar maalesef bu alanda çok etkisiz çalışmalar yürütmekte; sivil toplum faaliyetlerini ise yurt içerisinde sınırlandırmaktadır. Bu da eğitim sisteminin yanlış ele alınması gibi bir üniversite öğrencisinin barınma ihtiyacını yanlış bir şekilde ele almasının göstergesi olmaktadır. Ayrıca Psikolojik Destek Hizmetlerinin yetersiz olması, yurtlardaki sağlık yurtların yönetsel anlamsa zaaflarında bir tanesidir. Sağlık ve psikolojik hizmetler bakımından yüzlerce insanın yaşadığı yapılar olan yurtlarımızın yeterli personel ile desteklenmeyerek adeta kaderlerine bırakılması beraberinde başkaca sorunları da tetiklemektedir. Yüzlerce öğrenci, ülkenin dört bir tarafından gelen bambaşka sosyo ekonomik yapıya sahip gencin bir araya geldiği yurtlarda bu gibi eksiklikler uyumsuz ortamlar doğurmaktadır. Bu durum ise devlete emanet edilen geleceğimizin teminatı gençlerin manen yıpranmasına sebebiyet vermektedir.

F) GÜVENLİĞİ OLMAYAN ASANSÖRLER

Geçtiğimiz yıllarda yaşanan asansör kazaları hala öğrencilerin hafızasında ve tedirginlik oluşturmaya devam etmektedir. Yurt gibi çoklu ve yoğun kullanımlara hazır olmayan asansörler maalesef büyük tehlikelere sebebiyet vermektedir. Maalesef KYK Yurtlarında yaşanan ve son dönemde sıkça karşılaştığımız en önemli problemlerden birisi de "Asansör Arızaları/Kazaları"dır. Örneğin Geçtiğimiz yıllarda yaşanan asansör kazaları/arızaları şu şekildedir;

- 1- Aydın Güzelhisar Kız KYK Yurdu - 25 Ekim 2023(Vefatla sonuçlandı)
- 2- Gümüşhane Zeynep Ana Kız KYK Yurdu - 26 Ekim 2023
- 3- Bartın Ağdacı KYK Yurdu - 28 Ekim 2023
- 4- Çorum İskilipli Atıf Hoca KYK Yurdu - 28 Ekim 2023
- 5- Ordu Fatsa KYK Yurdu - 31 Ekim 2023
- 6- Muş Sultan Alparslan Kız Öğrenci Yurdu - 4 Kasım 2023
- 7- Rize Ayder KYK Yurdu - 6 Kasım 2023
- 8- Kars Nuri Paşa KYK Yurdu - 15 Kasım 2023

9- Gaziantep Abdülkadir Güllüoğlu KYK Yurdu - 18 Kasım 2023

10- Nevşehir KYK Ayşe Humaşah Sultan KYK Yurdu

11- Uşak Mehmet Hacım KYK Yurdu 27 Kasım 2023

12- Elazığ Fethi Sekin KYK Yurdu 28 Kasım 2023

13- Yozgat Sürmeli KYK Yurdu - 6 Aralık 2023

14- Şanlıurfa Hacer Ana KYK Yurdu - 16 Aralık 2023

15- İzmir Gazi Ayşe Hanım KYK Yurdu 18 Aralık 2023

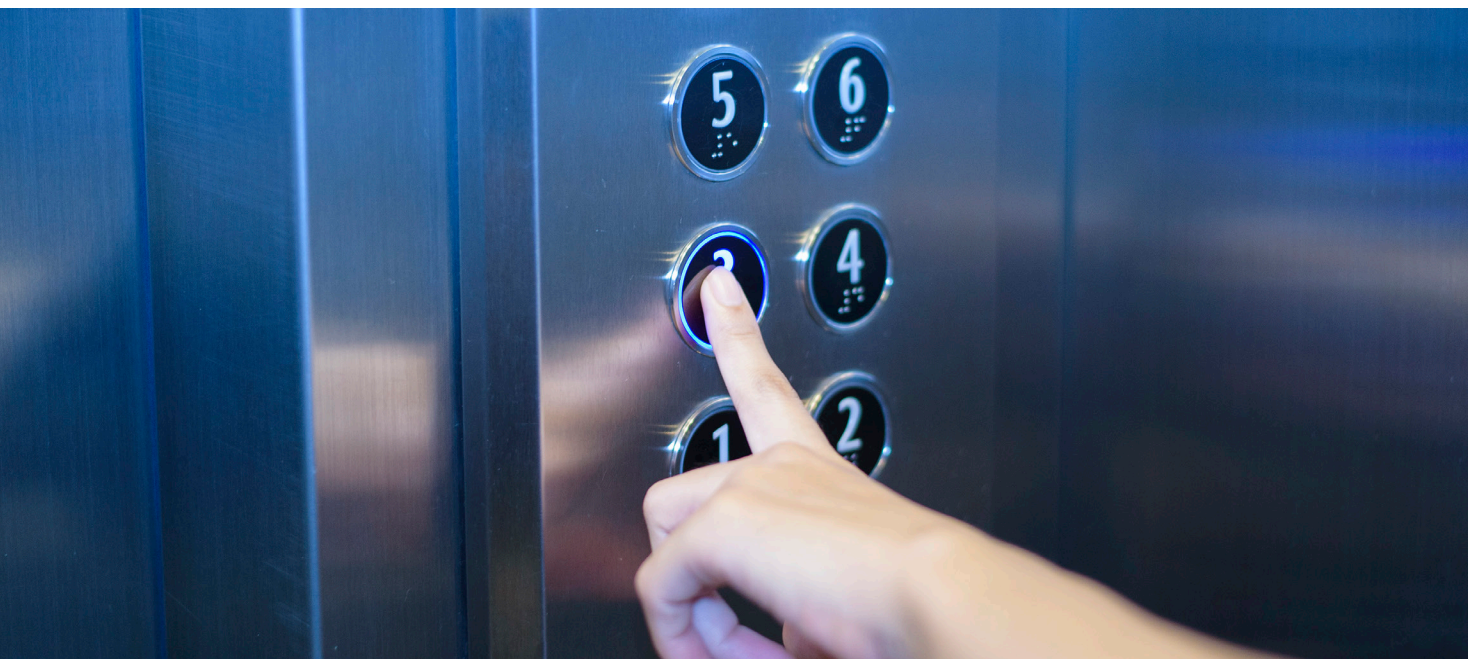
16- Rize Ayder KYK - 26 Aralık 2023

17- Isparta Gülcihan Kız KYK Yurdu - 3 Ocak 2024

18- Giresun Gülpembe Hatun KYK Yurdu - 16 Ocak 2024

19- Ordu Mehmet Fuad Köprülü KYK Yurdu - 17 Ocak 2024

Yalnızca 2023 yılında yaşanan asansör kazaları dahi bu ihmalin ciddiyetine ve yaygınlığını göstermektedir. Bu kazaların birçoğu herhangi bir yaralanmaya sebebiyet vermeden sonuçlansa da maalesef bir öğrencimiz hayatını kaybetmiş ve binlerce öğrencimizin de nasıl bir tehlike ile karşı karşıya kaldıklarını görmüştür. Gençlik ve Spor bakanlığınca gerekli

denetimlerin yapılarak akıllı sistemler geliştirileceği taahhüt edilse de bu durumun doğuracağı sonuçlar dikkate alındığında topyekün bir düzenlemeye ihtiyaç olduğu aşıkardır. Söz konusu asansör kazalarının muhtemel nedenlerini zikretmek gerekirse;

Asansörlerin düzenli bakım ve denetimden yoksun olması, kazaların en temel sebebidir. Yetersiz bakım, asansörlerin güvenliğini tehlikeye atmaktadır. Özellikle Asansörlerdeki teknik sorunlar veya arızalar denetim firmalarının asansör güvenlik kurallarına uymaması veya asansör denetimini eksik yerine getirmeleri kazalara neden olmaktadır. Bu hususta mevzuatta gerekli önlemlerin alınması kamu tüzel kişiliği olarak belediyelere verilmiştir. Belediyeler; asansörlerin tescili, ruhsatlandırması ve periyodik muayenesi ile ilgili olarak görevlendirilmiş resmî kurumlardır. Özellikle periyodik muayenenin yeterince yerine getirilmemesinden kaynaklı Sanayi Bakanlığı; asansör muayeneleri, mevcut asansörlerin iyileştirilmesi ve teknik mevzuata uygun hâle getirilmesi için süreci düzenleyici bir yönetmelik çıkartmıştır. Asansör İşletme ve Bakım Yönetmeliği gereğince de ilgili belediyeler muayene işlerini protokoller aracılığıyla farklı muayene kuruluşlarına yaptırmaktadır. Burada maalesef aslında kamusal olması gereken denetimlerin piyasaya açılmasının, rekabet unsuru hâline getirilmesine ve denetimler usulüne uygun şekilde yapılmamasına sebebiyet vermektedir. Asansör muayenelerinden yasal olarak sorumlu olan belediyeler, belirttiğimiz gibi muayeneyi başka kuruluşlara yaptırmaktadır. Bazı asansörlerin denetimini TSE (Türk Standartları Enstitüsü) ya da TMMOB Makina Mühendisleri Odası yani kamu kurumu niteliğindeki kuruluşlar yaparken bazı şehirlerde ise bu denetimler kâr amacı bulunan özel firmalar tarafından yapılmaktadır. TMMOB Makina Mühendisleri Odası yapmış olduğu açıklamalar ile aslında işin böyle olmaması gerektiğini ve belediyelerin, ilçe sınırları içindeki asansörlerin yıllık periyodik denetimlerini kâr amacı gütmeyen kuruluşlara yaptırılması gerektiğini ifade etmiştir. Denetimlerde tespit edilen hususlar ve eksikliklerin yerine getirilmesinden ise; bina yöneticisi ve bakım firmaları, nihai planda da belediyeler sorumludur. Görüldüğü üzere denetim ve bakımdaki bu hatalar öğrencilerin karşı karşıya kaldığı problemin yegane müsebbibidir. Olması gereken etkin soruşturma mekanizmaları geliştirilerek mevzuatta değişiklik yapılması ve denetim yü-

Asansörlerin düzenli bakım ve denetimden yoksun olması, kazaların en temel sebebidir. Yetersiz bakım, asansörlerin güvenliğini tehlikeye atmaktadır.

kümlülüğünün özel sektörden alınarak devlet kanalıyla yapılmasıdır.

3) SAYIŞTAY RAPORLARINDA KREDİ VE YURLAR KURUMU

Sizler için sayıştay raporlarındaki bazı bulguları paylaşmak istedik. Zira kamusal kurumlar olması yönüyle Sayıştay Başkanlığı tarafından incelenen ve denetlenen KYK yurtlarında, iş bu denetimlerde ciddi bulgular tespit edilmektedir. Şöyle ki;

A) Sayıştay 2018 Raporu;

Bulgu 1: Kurum Yurtlarında Ücretsiz Barınan Öğrenciler Sebebi ile Vazgeçilen Yurt Ücretleri ile Bakanlıkça Alınmasından Vazgeçilen Misafir Yurt Ücretlerine İlişkin Tahakkuk ve Terkin Kayıtlarının Yapılmaması Yurtlarda barınan misafirlerden alınması gereken yurt ücretlerinden Bakanlık tarafından alınmasından vazgeçilenler ile Kurum yurtlarında ücretsiz barınan öğrenciler sebebi ile vazgeçilen yurt ücretleri için Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği uyarınca yapılması gereken tahakkuk ve terkin kayıtlarının yapılmadığı görülmüştür. Yapılan incelemede, yurtlarda ücretsiz kalan öğrenci ve misafir konaklamalarına istinaden vazgeçilen yurt ücretleri için tahakkuk ve terkin kayıtlarının yapılmadığı tespit edilmiştir.

Bulgu 2: Kısa Süreli Yurt Binası Kiralamalarında, Sözleşme Yapılmadan Önce İnceleme Komisyonu Tarafından Tespit Edilen Eksikliklerin Giderilip Giderilmediği Belirlenmeden Kiralama Yapılması Yapılan denetimlerde, bazı il müdürlüklerinde oluşturulan bina inceleme komisyonu tarafından taşınmaz kiralamadan önce yapılması gerekenler tespit edilip bu eksikliklerin mülk sahibine süre verilerek giderilmesi

Gıda maddelerinin Kurumca tespit edilen fiyat, gramaj ve türde satılmaması, işleticinin zaruri masraflarını ödememeyi alışkanlık haline getirmesi, etiketsiz ürünleri satışa sunması vb. durumlar bazı illerde tespit edilmesine rağmen sözleşme hükümlerine göre uygulanması gereken **cezai müeyyidelerin uygulanmadığı tespit edilmiştir.**

talep edildiği halde eksikliklerin giderilip giderilmediği tespit edilmeden kira sözleşmesi imzalanıp kira ödemelerine başlanıldığı görülmüştür. Kurum tarafından kiralanacak binalarda dikkat edilecek hususlar düzenlenmiştir.

B) Sayıştay 2019 Raporu;

Bulgu 3: Şartnamede Belirtilen Koşulları Sağlamayan Yurt Binalarının Kiralanması Kiralanmak Üzere Bakanlığa teklif edilen ve standartlara uygun yurt binası olarak yapılacağı taahhüt edilmiş olan proje veya yapım aşamasındaki binalardan, şartnamelerde ve talimatlarda belirtilen asgari şartları sağlamayanların da teslim alındığı ve bina sahipleri ile sözleşme imzalandığı görülmüştür. Taşınmaz Talimatı'nın gerektirdiklerine göre bu binalarda şu hususlar;

Öğrenci odalarının metrekare cinsinden büyüklüğü, Öğrenci başına düşen kullanılabilir alan miktarı, Yemekhane kapasitesinin toplam öğrenci kapasitesine oranı, Kazan dairesi bölümünün metre cinsinden yüksekliği, Mutfak bölümünün metre cinsinden yüksekliği, Ortak alanlardaki normal veya engelli lavabosu adedi, Duş ve lavabolara radyatör peteği montajı, Okuma salonu, fuaye alanı, kültürel faaliyet odası, atölye odası, sportif faaliyet alanı adedi, Bodrum kat zemin betonlarında döşeme imalatı yapılması, Mermer lavabo tezgâhı kullanılması, gibi bölüm ya da imalat kalemlerinin şartnamede öngörülenden eksik veya farklı olduğu tespit edilmiştir.

Mevzuat, şartname hükümleri ve fiili durum birlikte değerlendirildiğinde; binaların kullanımına engel olmamakla birlikte şartnameye aykırı durumların mevcudiyeti halinde, inceleme komisyonunca verilecek süre içerisinde bunların tamamlanması ve bu süre boyunca mal sahiplerine günlük gecikme cezası uygulanması gerekmektedir. Ancak yerinde yapılan tespitlere konu binalar eksik veya kusurlu şekilde teslim alınmış ve sahiplerine yönelik ceza uygulaması yapılmamıştır.

Bulgu 4: Öğrenci Yurdu Olarak Kullanıma Elverişli Olmayan Bazı Binaların Kullanılmaya Devam Edilmesi ve Biten Kira Sözleşmelerinin Yenilenmesi Bakanlık tarafından geçmiş yıllarda kiralanmış konut veya işyeri niteliğindeki bazı binaların, öğrenci yurdu olarak kullanımı uygun olmadığı halde, kira sözleşmelerinin feshedilmediği, bilakis bazı sözleşmelerin süresinin uzatıldığı görülmüştür. Bu doğrultuda yapılan fiili ve fiziki incelemelerde; konut veya işyeri olarak planlanan ve yapılan binaların yurt binası olarak kullanıldığı, ancak binalarda mevzuatın gerektirdiği fiziki ve teknik değişikliklerin yapılmadığı görülmüştür. Bunların yanı sıra, binaların genelinde tespit edilen diğer sorunlara aşağıda yer verilmiştir:

Bulgu 5: Öğrenci Yurtlarında Faaliyet Gösteren Küçük İşletmelerin Hizmet Kalitesini Güvence Altına Alacak Önlemlerin Etkili Şekilde Uygulanmaması Yurtlarda faaliyet gösteren kafeterya, lokanta, kantin, berber, bayan kuaförü vb. küçük işletmelerin hizmet kalitesini güvence altına almak amacıyla öngörülen ve örneklerine aşağıda yer verilen bazı önlemlerin etkin şekilde uygulamaya geçirilmediği tespit edilmiştir: Satışa Arz Edilen Mallar Üzerinde Etiket Bulunma-

ması Bazı yurt müdürlüklerindeki lokanta-kantin işletmelerinde satılan malların üzerine etiketlerin konulmadığı görülmüştür. Hijyen Eğitim Belgesi Olmayan Personelin Çalıştırılması Yurtlardaki kafeterya, lokanta, kantin, berber, bayan kuaförü vb. işletmelerde işletici veya vekili (işyerinde bizzat çalışıyor ise) ile çalışan personelin bir kısmının Hijyen Eğitim Belgesi almadan çalıştırıldığı görülmüştür. İşletme Sözleşmesi Hükümlerine Aykırılık Teşkil Eden ve Yazılı İhtar Gerektiren Hususlarda İhtar Yapılmaması ve Ceza Uygulanmaması. Bazı İl Müdürlüklerinde yurtlardaki işletmelerde yetkililer tarafından yapılan denetimler sonucunda işletmecilerle yapılan sözleşme hükümlerine göre yazılı ihtar veya ceza gerektiren hususlar tespit edilmesine rağmen gereğinin yapılmadığı görülmüştür. Örneğin; taahhüt edilen kadar personel çalıştırılmaması, çalıştırılan personelin hijyen eğitim belgesi bulunmaması, satışa arz edilen mallar üzerinde etiket bulunmaması, çalışan personelin kılık ve kıyafetinin sözleşmede belirtilen usul ve esaslara uygun olmaması, yemek ve tatlı yapımında paket et ve tavuk suyu kullanılması, gıda maddelerinin Kurumca tespit edilen fiyat, gramaj ve türde satılmaması, işleticinin zaruri masraflarını ödememeyi alışkanlık haline getirmesi, etiketsiz ürünleri satışa sunması vb. durumlar bazı illerde tespit edilmesine rağmen sözleşme hükümlerine göre uygulanması gereken cezai müeyyidelerin uygulanmadığı tespit edilmiştir.

Bulgu 6: Yapım İşlerinde Uygun Olmayan Proje Değişikliklerinin Yapılması, Bazı İmalatlar İçin Uygulama Projelerinde Detay Bulunmaması ve Teknik Şartnamelerin Hazırlanmaması ve Bazı İnşaatlarda da Hazırlanan Proje ve Şartnamelere Uygun Olmayan İmalatlar Yapılması Spor tesisi, gençlik merkezi ve yurt yapımı işlerinde şartname ve projesine uygun olmayan imalatların gerçekleştirildiği tespit edilmiştir.

C) Sayıştay 2021 Raporu;

Bulgu 7: Yurtlardaki lokanta-kantin işletmelerinin bir kısmında işletmeyi yönetmesi için atanan işletici vekillerinin fiilen işletmenin başında bulunmadıkları görüldü.

Bulgu 8: Yurtlardaki küçük işletmelerin bir kısmında taahhüt edilen sayıda personel çalıştırmadığı belirlendi.

Bulgu 9: Yurtlardaki lokanta işletmelerinin bir kısmında işletme sözleşmesinde taahhüt edildiği halde belgeli aşçı çalıştırılmadığı tespit edildi.

Bulgu 10: Kantinde satılan mallar için fatura bedeline yüzde 15 kâr, sebze ve meyve fiyatlarına ise yüzde 20 kâr ilave edilerek satış fiyatını gösteren etiketlerin yurt yetkilileri tarafından imzalanmış halde ürünlerin satış yerlerinde bulunması gerekiyor. Bazı yurt müdürlüklerinde yapılan denetimlerde satılan mallar üzerinde satış fiyatını belirten etiketlerin bulunmadığı bazılarında ise kâr oranlarının mevzuata aykırı belirlendiği görüldü.

Bulgu 11: Yurtlardaki kafeterya, lokanta, kantin, berber, bayan kuaförü vb. işletmelerin bir kısmında personelin Hijyen Eğitim Belgesi almadan çalıştırıldığı belirlendi.

Bulgu 12: İşletmecilerle yapılan sözleşme hükümlerine göre yazılı ihtar veya ceza gerektiren hususlar tespit edilmesine rağmen gereğinin yapılmadığı tespit edildi.

Yemek ve tatlı yapımında paket et ve tavuk suyu kullanılması, gıda maddelerinin kurumca tespit edilen fiyat, gramaj ve türde satılmaması, işleticinin zaruri masraflarını ödememeyi alışkanlık haline getirmesi, taahhüt etmesine rağmen onaylı ustalık belgesine haiz aşçı çalıştırmaması vb. durumlar tespit edilmesine rağmen sözleşme hükümlerine göre karşılık gelen cezai müeyyidelerin uygulanmadığı, söz konusu durumlara ilişkin yurt ve il müdürlükleri tarafından uygulanmak istenen cezaların genel müdürlük makamı tarafından kaldırıldığı görülmüştür.

D) Sayıştay 2022 raporu;

Bulgu 13: Kira Süresi Sona Eren Bazı Taşınmazların Tahliyesinin Sağlanmaması ve Bu Taşınmazların Ecrimisil Bedeli Ödenmek Suretiyle Kullanımına İzin Verilmesi İl müdürlüğü mülkiyetinde olup gerçek/tüzel kişilere kiralanmış taşınmazlara ilişkin kira sözleşme süreleri dolduğu halde kullanımın devam ettiği, bu suretle işgalci konumuna gelen kişilerin taşınmazdan tahliyesinin sağlanmadığı ve bu kullanımlar için hesaplanan ecrimisilin süreklilik halini alarak kira sözleşmesi yerine geçtiği görülmüştür.

Bulgu 14: Sorumluluğa ilişkin Tespit Yerine Getirilmeden Binaların Bakım ve Onarım İşlerinin İl Müdürlüklerince Yapılması Bakanlık tarafından gerçek ve tüzel kişilerden kiralanana ya da ihale suretiyle yaptırılıp mülkiyeti İdareye ait olan gençlik merkezi, spor salonu ve benzeri binalarda kullanım hatalarından ya da rutin bakım ve düzeltme sorumluluğundan kaynaklanıp kaynaklanmadığı tespit edilmeden, mülk sahipleri ya da yüklenici sorumluluğuna girebilecek işlerin de İl Müdürlükleri tarafından yapıldığı görülmüştür.

E) Sayıştay 2023 raporu;

Bulgu 15: Bakanlık tarafından işletilen yurtlardaki işletici seçiminde değerlendirme kriterlerinin bulunmaması ve küçük işletmelerin çalışma usul ve esaslarına ilişkin güncel mevzuat düzenlemesine ihtiyaç bulunması yurtlardaki küçük işletmelerin çalışma usul ve esaslarını düzenleyen hukuki alt yapısı sağlam yeni bir düzenlemenin, işletici seçimlerine ilişkin değerlendirme kriterlerini de içerisinde barındıracak şekilde hayata geçirilmesinin, uygulamada oluşabilecek tereddütlerin giderilmesine katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

SONUÇ

KYK yurtlarında yaşanan sorunlar, yalnızca öğrencilerin barınma ihtiyaçlarının karşılanmasında değil, aynı zamanda onların sağlıklı, güvenli ve destekleyici bir yaşam alanına sahip olmasında ciddi eksiklikler olduğunu göstermektedir. Büyükşehirlerde ki yetersiz yurt kapasitesi, öğrencilerin özel sektöre yönelmek zorunda kalarak ekonomik olarak zorlanmasına neden olurken, mevcut yurt binalarındaki fiziksel yetersizlikler ve kötü beslenme koşulları, öğrencilerin temel ihtiyaçlarının dahi karşılanamadığını ortaya koymaktadır. Özellikle asansör kazaları gibi güvenlik sorunları, gerekli bakım ve denetim mekanizmalarının eksikliğini gözler önüne sermektedir. Şehir merkezlerinden uzak yurtların ulaşım zorlukları yaratması ve sosyal destek imkanlarının sınırlılığı, öğrencilerin akademik ve sosyal gelişimlerini olumsuz etkileyen diğer önemli faktörler arasında yer almaktadır.

Bu bağlamda, KYK yurtlarının nitelik ve nicelik açısından geliştirilmesi için acil ve somut adımlar atıl-

ması gerekmektedir. Sayıştay raporlarında da tespit edilen sorunlar doğrultusunda, kapasite artışı, bina ve altyapı iyileştirmeleri, sağlıklı ve dengeli beslenme hizmetlerinin sunulması, güvenlik önlemlerinin güçlendirilmesi ve sosyal destek mekanizmalarının çeşitlendirilmesi öncelikli hedefler arasında yer almalıdır. Ayrıca, yurt ücretlerine yönelik adil bir düzenleme yapılması, fırsat eşitliğinin sağlanması açısından kritik önem taşımaktadır. Bu sorunların çözülmesi, yalnızca öğrencilerin değil, ülkemizin geleceğine yapılan bir yatırım olacaktır. Raporumuzda belirtildiği gibi, mevcut yurt kapasitesinin büyükşehirlerde yetersiz olması öğrencileri özel sektöre yönlendirmekte ve yüksek kira maliyetleriyle karşılaşmalarına neden olmaktadır. Bu durum öğrencilerin ekonomik açıdan zorlanmalarına, ulaşım sorunları yaşamalarına ve sosyal katılımlarını kısıtlamalarına sebep olmaktadır. Bu sorunların çözümü için KYK ve diğer ilgili kurumlar arasında etkili iş birlikleri ve yatırımların artırılması önemlidir. Birçok KYK yurt binası, öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamak ve güvenli bir yaşam alanı sunmak konusunda bazı zorluklarla karşılaşmaktadır. Bu binaların birçoğu, yeterli bakım almadığından dolayı zaman içinde bozulan altyapılara sahiptir. Asansörlerin dahi düzenli bakıma ihtiyaç duyması, sıkça yaşanan arızalar ve bu durumun öğrencilere çıkardığı zorluklar, yurtlardaki fiziksel eksikliklerin bir yansımasıdır. Ayrıca KYK yurtlarının genellikle kalabalık olması, ortak kullanım alanlarının yetersiz olmasına neden olmaktadır. Odaların kalabalık olması, öğrencilerin bir özel alana sahip olamamasına ve rahat edememesine yol açmakta, kütüphane imkânı bulunmayan yurtlarda öğrencilerin verimli ders çalışmasını da engellemektedir. Katlarda ortak kullanılan lavaboların sayıca eksik ve temizliğinin yetersiz olması gibi sorunlar görülmektedir. Mutfak, banyo ve oturma alanları gibi ortak alanlar, öğrencilere rahat bir yaşam sürme imkânı tanımaktan uzaktır. Bu durum, öğrencilerin günlük yaşam aktivitelerini sorunsuz bir şekilde gerçekleştirmelerini zorlaştırarak, genel yaşam kalitelerini olumsuz etkilemektedir. Bu sorunların çözüme kavuşturulması, sadece öğrencilerin yaşam standartlarını arttırmakla kalmayacak, aynı zamanda KYK yurtlarının uzun vadeli sürdürülebilirliği açısından da kritik bir adım olacaktır.

Gelinen noktada 2025 yılı Merkezi Yönetim Bütçesi kapsamında Gençlik ve Spor Bakanlığına ayrılan

toplam kaynak 231,9 milyar TL olarak belirlenmiştir. Merkezi bütçenin %1.56'sinin ayrıldığı bakanlığın Kurumsal Mali Durum ve Beklentiler Raporuna göre bir önceki yılki paranın 38 milyar 529 milyon lirası yani üçte 2'sinin haziranda bittiği, KYK yurtlarında öğrencilerin barınma ve beslenmesi için 22 milyar 693 milyon TL aktarıldığı belirtilmiştir. Bu yönüyle %77'sinin yükseköğretime ayrıldığı bütçenin genel bütçede ciddi bir yeri olsa da yarınlarımızın geleceği olan gençlerimizin eğitiminde barınma ihtiyacını çözememektedir. Öğrencilerin en temel ihtiyaçlardan olan bu ihtiyacın çözülmesi eğitimin kalitesini artıracak ve yarınlarımızı müreffeh kılacak gençlerin önünü açacaktır. Ancak burada bütçede yeterli kaynağın ayrılmamasından kaynaklı problemler öne çıkmakta; bu büyük problemleri ise öğrencilerimizin kendilerinin çözmesi beklenmektedir.

Öğrencilerin nitelikli eğitim ve insani yaşam koşullarında bir yaşama erişimi için eğitime ayrılan kamu kaynaklarının artırılması şarttır. Ancak daha da

önemlisi bu kaynakların yönetiminde doğru akla ihtiyaç bulunmaktadır. 2022'de yayımlanan bir habere göre yalnızca Cambridge Üniversitesi'nin yıllık bütçesi Türkiye'deki 129 üniversitenin 2022 yılı toplam bütçesinden fazladır: Kur farkını göz önünde bulundurduğumuzda dahi makul olmayan bu kıyaslamada Cambridge Üniversitesi için 8,2 milyar dolar olan yıllık bütçe Türkiye'de 129 üniversite için toplam 7,2 milyar dolardır. Türkiye'de üniversitelere ve eğitime verilen desteğin özeti olan bu durumda fotoğrafın netliğini gözler önüne sermektedir. Üniversitelerimiz dahi bu durumda iken öğrencilerimizin desteklenmemesi eğitimde iktidarı eleştirilerinin yegâne faili kılmaktadır.

Saygılarımızla.

KAYNAKÇA

- <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://tip.org.tr/wp-content/uploads/2023/09/Tipli-Ogrenciler-Barinma-Raporu-2023.pdf>
- Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi, istatistik.yok.gov.tr/
- "Yükseköğretimde Yurt Sorunu." Sosyal Demokrasi Vakfı, 2021, sodev.org.tr/wp-content/uploads/2021/09/Sodev-Genc_Yuksekogretimde_Barinma_Sorunu_Raporu_Eylul2021.pdf.
- <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://sgb.gsb.gov.tr/Public/Edit/images/SGB/012014/Kurumsal%20Mali%20Durum%20ve%20Beklentiler%20Raporu-2023.pdf>
- <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.sayistay.gov.tr/reports/download/377-genclik-ve-spor-bakanligi>
- <https://www.webtekno.com/avrupa-yurtlari-kyk-yurtlari-farklari-h138167.html>
- <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://sgb.gsb.gov.tr/Public/Edit/images/SGB/012014/Kurumsal%20Mali%20Durum%20ve%20Beklentiler%20Raporu-2023.pdf>
- <https://kygm.gsb.gov.tr>
- <https://www.dw.com/tr/%C3%B6%C4%9Frenci-yurtlar%C4%B1-hem-dolu-hem-de-pahal%C4%B1/a-70211848#:~:text=Y%C3%BCkse%C3%B6%C4%9Frenimdeki%20%C3%B6%C4%9Frencilerin%20bar%C4%B1nma%20sorunu,-binas%C4%B1na%20987%20bin%20%C3%B6%C4%9Frenci%20yerle%C5%9Fti>
- <https://www.sayistay.gov.tr/reports>
- Özbudun, E. (2003). Türk Anayasa Hukuku, Ankara: Yetkin Basım ve Yayıncılık

KYK YURTLARI RAPORU

GENÇSAADET